

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

8 de Duobus reis constituendis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

12 ¶ Conueniuntur tamen constituentes isti, siue ex promissores & excutiuntur, antequam ad tertios possessores rerum distraharum per debitores principales deueniant, §. sed neque ad res, de fideiussor. in authen. Creditore ei go petente nullam pari exceptionem placet, quia petitione non tollitur actio prima, quae remansit constitutione facta: solutione tamen, vtraque, & principalis videlicet, & de constituta tollitur, quod pertinet ad creditorem, l. item illa 18. de constit. pec. P. ¶ Agitur hac actione is cui constitutum est in constituentem directa, l. 1. C. de constit. pec. §. de constituta, de actio. & heredibus & in heredes per spatium 30. annorum, d. l. 1. & 2. C. de constit. Si vero mihi aut Titio constitueris te soluturum, mihi non Titio datur actio, nec si Titio solueris, quia is tantum adiectus est, liberaberis, Paul. l. si vero mihi, §. de constit. pec. P. Si munitur actori, tutore pupillorum, curatorum minorum, vel furiosorum, seruo constitutum est, quia isti nomine alieno recte contrahunt, datur actio municipibus, pupillo, minori, furioso, non directa, sed utilis: seruo autem & solui & domino potest, l. cum qui Ephesum §. §. fin. de constit. pec. P. ¶ Habet tamen haec actio rei perfectionem, non autem poenae, leg. item illa 18. §. penult. de constit. pec. & praetoria est & in personam, §. in personam, de actio. Venit tamen in eam, vt quod constitutum est fiat, aut in id quod interest promissor condemnatur, l. qui au-

13 tem, §. 1. de constit. pec. P. ¶ Satis tamen per se apparere ratio videtur, quare ex constituto obligationem nasci placuerit, ex eo quod primi accedat natura vel substantiae fideiussionis: & quae admodum in obligatione fideiussionis vterq; contractus principalis, & accessorius vim accipit, sic & in constituto recipiatur, vt pote quod ex diuersis causis oritur obligatio, l. item illa §. fin. de constit. pec. Altera ratio quod contra naturalem aequitatem visum est praetori esse fidem datam fallere, & ideo ea quae nudo pacto antea debebantur, fide data rursus per constitutum iterum promissa praestanda esse, in l. 1. de constit. pec. P. Sed tertio loco mihi videtur duplex vinculum firmius vno esse debere, l. re comuntili, de lega. 3. auth. cessante, de suis & legit. hered. C. §. sed hodie, de adopt. cum similib. Et consensu nouo constituti, in efficacia iure ciuili ad agendum pactum vestiri seu firmari, sicuti consensu firmari dicuntur generaliter conuentiones, l. 2. de actio. in P. Quod Vlpianus indicat, dum ait: Hoc edicto praetor fauet naturali aequitati, qui constituta ex consensu facta custodit, l. 1. de constit. pec. P. Sic Iustinianus recte voluit obligari mulierem in intercessione, si secundum priorem intercessionem quam eludere poterat beneficio Velleiani, confirmauerit: sibi enim, inquit, imputet, si quod saepius cogitare poterat & euitare, non fecit, & vltro firmavit, l. si mulier perfecte atatis, 22. ad senat. Velle. C. lib. 4. tit. 29. Et fortiores debent esse duae cautiones quam vna, l. 1. de plus petit. C. cum notissimi, §. sed est quis, de prescript. 30. vel qua. annor. C. l. in contractib. de non num. pec. C.

De duobus reis constituendis. Cap. 8.

Instit. Lib. 3. tit. 17. Lib. 45. P. tit. 2.
Lib. 8. C. tit. 40. Constitutum nouell. 99.

- 1 Duorum reorum tractatio ad qua pertinet.
- 2 Reus vnde dicitur.
- 3 Duorum reorum vel plurium constitutio quomodo fit.
- 4 Constitutionis duorum vel plurium reorum utilitas & finis.
- 5 & 6 Correi debendi quando, & quomodo pro inuicem teneantur.
- 7 Correarum adiciendorum rationes.

1 AD stipulationes passim in omnibus legibus, de duo. reis, P. fideiussiones, l. reos promittendi, 11. de duo. reis, P. constitutum, l. idem est, 10. de constit. pec. P. aliaq; conuentiones, l. eandem rem, 9. de duo. reis, P. §. 1. const. nouell. 99. pertinet duorum reorum tractatio: ideo ante pollicitatione de illa pauca explanabo. Rei are dicti sunt, quorum res agitur, Cicero 2. de Orat. c. forus, de verbor. signif. vnde Sextum Pompeium Festum, in verbo, reos, vel promittendo, vel stipulando, vel patiendo acculationem: qui sibi stipulantur, rei stipulandi: qui promittunt, rei debendi dicti, l. 1. de duo. reis. ¶ At tamen qui acculantur, rei criminis: qui conueniuntur rei, l. properandum, §. est quidem, de iudic. C. l. 2. de iur. calom. vt qui agunt vel petunt actiones: vt dicimus iudicium costare tribus saltem personis, actore, iudice & reo, l. inter litigantes, §. l. Iulianus, de iudic. P. Sunt & alia exempla. vnde & iudicium quoque controuersiae dicitur, res iudicata, vt liquet ex proprio titulo in iure ciuili & pontificio: rei quoque appellatione & causae & iu-

ra continentur, l. rei appellatione 23. de verb. signif. Hic plures rei credendi sunt, quando pluribus in solidum idem debetur, vere, vel fidei ex vna eademque causa principaliter. Sic rei debendi contra qui ex pluribus in solidum singuli debent idem, vere vel fidei, ex eadem causa principaliter. ¶ Constitutio tamen duorum pluriumve reorum est, §. 1. de duo. reis, ap. Instin. l. 1. eod. in P. sed numerus distinctionem non facit. Item alia constitutio reorum promittendi, alia stipulandi, vt monuimus. Materia porro & res de quibus constitui rei possunt, erunt omnes quae in obligationem veniunt, & quarum contrahebentibus est commercium: quae autem eiusmodi sunt, superioribus libris tradidimus, superiori lib. 22. c. 4. At personae idoneae huic constitutioni, & illae erunt, quae se obligare, & quae sibi acquirere possunt, de quibus quoque, antea diximus, superiori lib. 22. c. 5. Quare vt verque vel omnes rei obligentur, operae pretium est esse idoneos, alioquin altera, vel aliqua eorum persona obligationis incapax, alter vel alius, seu alii capaces subductis incapacibus soli obligantur, vt in leg. si ex duo. 12. §. 1. & l. bis verbis, §. de duo. reis, P. l. vir uxori, 27. §. si. & l. idem est 18. ad senat. Vell. P. Formulae constituendi duos vel plures reos stipulandi haec: si post omnium interrogationem promissor spondeat: vt puta cum duobus separatim stipulantibus ita promissor respondeat, vtrique vestrum dare spondeo. Nam si Titio spondeat, deinde alio interrogante spondeat, alia atque alia erit obligatio, nec creduntur duo rei stipulandi esse §. 1. de duo. reis. In promissione autem Pomponius respondit, duos reos promittendi recte obligari, siue ita interrogati, spondentis respondeant, spondeo aut spondemus: siue ita interrogati, spondes, respondeant, spondemus, leg. duo rei 4. & l. duo reos 6. §. duo rei, eod. tit. §. duo plures, §. eod. ap. Instin. Neque etiam interest ex sententia Vlpiani, in duobus istis reis promittendi, an alter post alterum responderit, seu separatim, dummodo respondeant in vno contextu, & antequam ad alia diuertant: an vterq; simul. Non enim in illa constitutione timendum est de notatione, videlicet, vt tunc accedente secundi correi responsione, prioris nouatio fiat: cum hoc actum inter eos sit, vt duo rei constituantur, neque vlla nouatio fiat, l. 3. de duo. reis, P. Quocirca nihil prohibet, quo minus rei duo dicantur, quamuis alius pure, alius in diem se obligauerit, vt ait Florentinus Iurisconsultus, l. ex duo. 7. de duo. reis, P. §. fin. eod. tit. apud Instin. vel quamuis ab vno tantum fideiussor acceptus fuerit, d. l. duo reos, 6. de duo. reis, P. Proculdubio enim duo rei debendi erunt, si actum ita sit, l. reos, 11. §. cum tabulis, de duo. reis, P. authen. hoc ita, eo. C. Quod si actum non sit, si tamen se obligantur alternatiue, idem erit dicendum: vel si testator alternatiue plures obligauit, l. si ex reo, §. 1. de lega. 1. l. sine, de duo. reis, P. auth. si quando de constit. pec. At si copulatiue in vno actu quidem duae reorum promissiones constituant duos reos debendi, l. stipulatio ista, §. cum quis, de verbor. oblig. si duo actus per verba diuersa, efficiuntur duae obligationes, §. 1. de duo. reis, sic fere in reis stipulandi seu credendi, vt si dictum sit, id feruetur: si minus, vt si alternatiue, inspiciamus num vterq; possit acquirere, & in personam debitoris sit collata electio & duo correi fiunt, l. si Titio aut Scio de leg. 2. Quod si non fuit collata, id ipsum hodie receptum, cum alternatiue inter personas posita resoluat in copulatiua, l. cum quidam, de verbor. oblig. C. quamquam olim antiquum ius aliter deciderit, leg. 1. §. si fructuarium, & litem seruus, §. si. & l. seq. & l. seruus, de stipul. seruar. P. In copulatiua eadem ac in reis debendi dicit Barth. in leg. cum duo, num. 3. de duo. reis, P. Disparitas tamen rerum, pro quibus fiunt rei vtriusque generis debendi & credendi separatim impedit duorum reorum constitutionem, l. si id quod ego 15. de duo. reis, P. sunt & alia quae impediunt constitutionem plurium reorum, quae videri ap. Barb. ad l. cum duo, num. 1. de duo. reis, in P. Per constitutionem seu stipulationem hanc reorum, non solum quis sibi, sed aliis quandoque etiam, vt dominis seruus, quaeque obligationes: & totidem reos stipulandi facere dicitur, quot adiecit dominos quibus dari stipulatus est, Paulus, in l. si seruus communis 29. de stip. seruo, lib. 45. P. tit. 3.

¶ Utilitas tamen & finis istius constitutionis plurium reorum est, vt ait Iabolenus, vt cum duo eandem pecuniam aut promiserint, aut stipulati sunt, ipso iure & singulis debeatur, & singuli in solidum debeant: ideoque petitione & acceptatione vnus, tota soluitur obligatio, l. 2. & l. 3. §. si. de duo. reis, P. §. ex huiusmodi, eod. tit. ap. Instin. partes autem a singulis peti posse nemini dubium est, d. l. 3. §. si. de duo. reis, l. si ex toto, §. 1. de lega. 1. l. ante, §. duo rei, de fideiuss. l. ancillarum, §. illud, de pecul. cum similib. Et potest actor aduersus

aduerfus correos debendi agens quod pertinet ad quantitatem actionem dividere, si velit, non enim dividere cogendus est, egrediens promittendi. *de duob. reis. l. 1. C. eod. tit.* Hoc quaedam in hac re innovata sunt, & placuit ex duobus eis promittendi, ita demum quemque teneri in solidum, si pactum fuerit speciale: & si alter inops sit, in solidum, vel in partem, ut id saltem ab altero petatur, vel si absens sit: sin autem non fuerit conventum speciale, ex aequo sustinebunt onus: & si conveniunt, ut uterque eorum sit obligatus, si aambo praesentes sint & idonei. Simul cogendi sunt solvere, *ant. hoc ita. de duob. reis. C. §. 1. & 2. eod. tit. in ant. collat. 7. const. 9.* Et ita cor. ei habet beneficium divisionis, exemplo fideiussorum, *ant. resente de fideiuss.* Solutione tamen aut novatione vnius ex correis, tota tollitur obligatio: cum enim vna res tantum in stipulationem vel constitutionem deducta fuerit, eius vnicui solutione tollitur obligatio, *leg. 2. & 3. de duob. reis. P.* quia semel solutum, amplius solui non potest, secus quam res quae semel mea est, amplius mea fieri non potest, *§. sic in quae, de acq. l. 1. & eadem 13. §. penult. de excep. rei iud. P.* cum ex pluribus causis dominium quati non possit, *leg. 3. §. ex plurib. de acq. possess.* Qui autem ex correis solidum soluerit, habet regressum pro parte adue. sus correos promittendi: nisi illi exempti sint ab obligatione.

¶ In stipulandi reus, antequam contestatio litis facta sit, locus est electioni, ut debitor possit cui voluerit ex pluribus solvere: ubi autem vnus ex correis primum in iudicio venit, & petit debitum, intercipitur illa praevisione libertas debitori solvendi alteri, cui si offerat pecuniam, minime liberatur, *in l. 2. C. de duob. reis. §. Duo rei debendi respectu quidem creditoris, ut fideiussores pro inuicem conveniuntur, si actus sit expresse, l. reos, de duob. reis, P. vel si color est quae sit, sed Iulianus, §. 1. ad Maced. P. & tunc habent beneficium fideiussorum. At habitatio ratione actionis, quae inter ipsos reos exigitur, si ex me a liberalitate se reos constituunt, & loci sint, videntur mutuo fideiussisse, l. 3. & l. in lege Falcid. ad l. Falcid. P. non loci, nequaquam, *dist. in l. Falc. Ext. a liberalitate vero promittentes, tunc eatenus pro inuicem tenentur fideiubere, quatenus negotium ad alterum in reueritate pertinet, l. vir uxori, ad senatus. Vel. in P.* Quo casu habent beneficium authenticae de duob. reis Sententia lata pro vno ex correis debendi, ita demum aliis prodest, si pronuntiatum sit in factis, non debitorum, vel non contractum, *arg. l. duob. §. a fideiussore, de iur. iur. P.* Si tamen in iure, vel ex persona sua correus absolvens si non prodest, si loci non sint, *§. de obus. §. 1. de duob. reis, P. l. i. reo vtr. hab. P.* Quia exceptiones personales ad alium, nec ad ipsum fideiussorem porriguntur, l. exceptiones, de excep. P. cum similib. si duo, ei de duob. reis, P. vide hac de re Barthol. in l. ex duob. num. 2. de duob. reis. ¶ Rationes quae quorum pro vna & eadē obligatione, plures correi adhiberi possunt, ipsi sunt eadem esse ac quae fideiussionem firman: & vna, quod egredi contractus fidem non liceat, etiam ex rescripto principis, *leg. ex primere 3. de duob. reis, C. l. quos, de precib. Imper. siferen.**

De Pollicitatione. Cap. 9.

Lib. 50. P. tit. 12.

- 1 Pollicitatio verbis fit, & per epistolam.
- 2 Pollicitationis nomen generale & speciale.
- 3 Pollicitatio quid, & quomodo a pacto differt, eod.
- 4 Pollicitationum distinctio.
- 5 Pollicitatio quae rei possunt.
- 6 Pollicitatio quando obliget.

¶ Via pollicitatio fit verbis fit, ut & alias inter absentes, epistola, *l. Charidemus 5. de pollic. P.* ne quid in actum quod ad contrahendi seu obligandi verbis formulam relinquamus, pauca de illa agemus. ¶ Nomen fit pollicitationis aliquando generale est, ad omnes promissiones pertinens, ut in l. pollicitatione, C. de dona. ante nupt. l. pen. C. de dot. promiss. l. fin. C. ad Velleian. Proprie tamen pro vltro f. eta, & spontanea promissione accipitur, & ut Vlp. ait, pollicitatio est solius offerentis promissum, cum tamen pactum a quo differt, fit duo. v. pluriumve in idem placitum & consensus, *l. 3. de pollic. in P. l. 1. de pact. in P. l. non minorum, C. de transf. act.* ¶ Pollicitatio distinguitur ratione eius cui fit: nam fit publicae vel privatae personae, vel Deo, quae & votum dicitur. Item alia cui causa iusta, alia sine causa impulsiva vel finali fit. ¶ Res fit quae in pollicitationem venire possunt, illae erunt quae in conventionem aliam deduci possunt. Quae non possunt, nec recte in pollicitationem venire, nec in votum. At personae idoneae quoque de-

bent esse contractui, neque sexum distinguimus, *l. toties 6. de pollic. §. Quando aut obliget pollicitatio, causa propter qua fit, docere poterit. Qui sine iusta causa pollicetur, non obligatur, contra si ob iustam causam, l. §. non semper, de pollic. l. i. ut iugentium, §. sed cum nulla, de pact. P. l. 1. & tot. tit. de cond. sine causa, veluti ob honorem sibi vel alii decretum vel decretandum, d. §. non semper, & l. ex pollicitatione, §. vsq; adeo ut transeat ad heredem obligatio, l. toties 6. §. 1. de pollic. P. & l. pen. eo. tit. Et videtur hic esse contractus innominatus do vel facio ut des. Et proinde si quis ob honorem aut sacerdotium promiserit opus aut pecuniam, & antequam sacerdotium vel magistratum ineat, decedat, heredes, in pecuniam promissam, vel opus pollicitum non possunt conveniri: nisi forte ab eo vel a republ. opus ipsum fuerit incoactum, l. si quis ob honorem, eo. de pollic. & l. pen. eo. Pap. in l. estimationem 16. §. 1. de muner. P. Si quidem qui pollicitus est, si ceperit opus vel solutionem polliciti adigi ad implementum iure civili potest: ut pote qui deliberatam mentem praecessisse facto ipso comprobaverit, nec licet poenitere, l. 1. §. non semper, & l. 3. §. pen. de pollic. P. Tum quia rei interuentu videatur contractum efficaciter, non nude, ut in l. legem quam dixisti, C. de pact. l. divisionis placitum, eo. tit. P. Quemadmodum & accidit in donatione, quae quaque non esset iure Pandectarum efficax, ex nuda ratione & constitutione volentis largiti, tam si accepta esset a donatore, rata erat, *l. nuda ratio, de dona. in P.* Sicque Papyrius a donationib. ad pollicitationes argumentatur, ut in vtrique quae in republ. sunt, conditiones appositae, ita demum ratae sunt, si republ. utilitatis interest, si damnosae, non seruentur, *l. Imperatores 13. de pollic. in P.* Ad haec causa legitima efficacis pollicitationis censetur, propter incendium, vel terrae motum, vel aliquam ruinam quae republice, contigit, *Marcell. in l. propter incendium, 4. de pollic. P.* isti enim casus miseratione digni viti sunt, & donatio quae alioquin prohibita, ob illos permittitur, *l. quod si vir, de don. inter vir. & vxor. P. l. pen. §. 1. C. de dona.* Sic & Paulus generaliter respondit: ob casum quem ciuitas passa est, si quis promiserit se aliquid facturum, etiam non incoauerit, omnino teneri, *l. ob casum 7. de pollic.* Si quis autem ne honoribus fungeretur opus promississet, tam honores subire cogendum, quam opus instructionem, Antoninus rescripsit, *l. in priuatis 12. §. si de pollic. P.* si idoneus honoribus esset. Etenim dignus poena est, qui patriae munera subterfugere, etiam pretio tentauit, & eos qui idoneus eligunt, a procuracione vtilitatis republ. auocare, *l. qui cum vno, §. qui post desertione, de re milit. l. 1. §. item de offi. praefect. urb. P.* Et Papin. estimationem, inquit, honoris aut muneris, pro administratione offerentes audiendi non sunt, *l. estimationem, 6. de muner. l. & hon. P. l. illud, 10. de excus. mun. lib. 10. C. tit. 47.* Quae per se rationes docent pollicitationis efficacis, quod ea non tam merae liberalitatis quam iustae & pene necessariae finalis causa sit, qua cessante & ipsa corruat, *l. 2. §. fin. de dona. in P. c. cum cessante, de appellat. in Sex.* quod in impulsiva vel utriusque non esset, *l. 6. & 8. de pollic. gl. in l. 1. §. secundo loco, de postulan.* Illud autem est constituendum, ut in pollicitatione licita, forma ei data sit sequenda, nec alio modo a republ. acceptari, vel peti possit, *l. Septimia 10. de pollic. P. l. 2. de iure immunitatis, P.**

De Voto. Cap. 10.

Lib. 3. Decret. tit. 34. Lib. 3. Sext. tit. 15.

- 1 Votum quid.
- 2 & 3. Votum quae res possunt.
- 4 Evocatio deorum ut dicebant tutelarium.
- 5 Deuocentis seipos pro salute populi.
- 6 Voti distinctio in bonum, malum, simplex, solemne.
- 7 Votum conditionale, commutabile incommutabile.
- 8 Votum ordinis sacrosuscipientium & religiois.
- 9 Votum tacitum vel ignominiosum eod.
- 10 Votum quae persona possunt.
- 11 Votum filii intra quod tempus renouari potest a patre.
- 12 Votum pupillarum renouare possunt tutores, monachorum abbatum, vxorum mariti.
- 13 Filisauisitas quae possunt votere.
- 14 Votendi formule.
- 15 Voti fins.
- 16 Vota plura enumerata Paganorum pro re familiari & publica.
- 17 Votum quare obligat personam.
- 18 Vota redi debere unni iure probatur.
- 19 Votum excludendum modus.
- 20 Voti commutatio seu dispensatio quid, & a quo, & in quod fiat.